

(ร่าง) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา..(๓)

โดย...ว่าที่ร้อยตรี นพดล รักษ์แก้ว

รอง ผอ.สพม.๑๓

ตอน นี้เป็นตอนที่ ๓ ซึ่งเป็นบทสรุปของเรื่องนี้ เป็นการจัดแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ และการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) สำนักงานกฤษฎีกา

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชี้แจงถึงเรื่องแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ว่า จะมีการพัฒนา

มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน พัฒนาสื่อเพื่อสนับสนุนและเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและสนับสนุนให้มีการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการและมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบ ONLINE นอกจากนี้ จะมีการพัฒนาระบบติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด การจัดทำเครื่องมือติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดระบบการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับต้นสังกัด การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด การสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับสถานศึกษาเกี่ยวกับนโยบายเพื่อนำสู่การปฏิบัติ และการวิจัยและพัฒนาระบบการประกันและประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

เป้าหมายในการพัฒนามาตรฐานของผู้ประเมิน ประมาณ ๓,๐๐๐ คน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่ มีการกำหนดหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้ประเมินภายใน จัดทำแผนและการพัฒนาผู้ประเมินภายใน โดยอาจสัมพันธ์กับการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก กล่าวคือ จะพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพภายในที่ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ในรอบทดลองไปแล้วนี้ ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการประเมิน อาจได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ประเมินภายนอกของ สมศ. ด้วย มีการจัดทำรายงานสรุปผลการพัฒนาผู้ประเมินภายใน การเพิ่มขีดความสามารถของผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการสร้างเครือข่ายและบูรณาการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ที่กล่าวมาแล้ว เป็นแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะดำเนินการกับโรงเรียนในสังกัด ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา (คงมิใช่ภาระ) ที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานทั้ง ๔ มาตรฐาน ที่จะกำหนดใหม่นี้

ดร. คมศร วงษ์รักษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (สมศ.) สำนักนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ และการประกันคุณภาพการศึกษา แนวใหม่ โดยทิศทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล เป็นไปตามนโยบายการกำกับองค์กรของรองนายกรัฐมนตรี พล.อ.ประจิน จั่นตอง และตามข้อเสนอแนะของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา

การประเมินภายนอกในรอบสี่จะไม่ประเมินสถานศึกษาทุกแห่ง แต่จะประเมินตามความพร้อมซึ่งอาจมีการร้องขอหรือมีการร้องเรียน การประเมินจะเป็นไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาโดยจะไม่เน้นเอกสาร หลังการประเมินจะไม่มีการตัดสินว่า “รับรอง หรือไม่รับรองมาตรฐาน” และการประเมินจะเน้นการมองจากภาพรวมทั้งด้านกระบวนการและผลผลิต เน้นดูพัฒนาการของแต่ละสถานศึกษา ทั้งนี้จะไม่แจ้งวันเข้าประเมินให้ทราบล่วงหน้ามากนัก ใช้การติดตามผลแทนการประเมินซ้ำ ในการประเมินจะดำเนินการประเมินตามขนาดของสถานศึกษา และจะไม่ใช้หน่วยประเมินเหมือนที่ผ่านมา

การประเมินจะเน้นการประเมินจากภาพรวม โดยจะดูปัจจัยที่ใช้ (INPUT) จะไม่ตัดสินกันด้วยเรื่องปัจจัย แต่จะใช้ในการอธิบาย พิจารณากระบวนการดำเนินการ (PROCESS) และผลผลิตที่ได้ (OUTPUT)

ส่วนมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ สมศ. จะประเมิน คือ

๑. มาตรฐานที่วัดด้วยผลการจัดการศึกษา
๒. มาตรฐานที่วัดด้วยการบริหารจัดการศึกษา
๓. มาตรฐานที่วัดด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๔. มาตรฐานที่วัดด้วยการประกันคุณภาพภายใน

มาตรฐานด้านผู้ประเมิน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (สมศ.) กำหนดไว้ คือ ต้องเป็นมีความรอบรู้ เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจริงๆ มาจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือมาจาก สมศ. ผ่านการอบรมหลักสูตรเข้มข้นร่วมกัน และมีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

วิธีการประเมิน พิจารณาจากรายงานการประเมินที่ส่งมาโดยระบบ ONLINE หรือ CD หรือเอกสาร หรือลงไปตรวจเยี่ยมสถานศึกษา หรืออาจจะดำเนินการทั้งสองอย่างคือทั้งพิจารณารายงาน เอกสารและลงไปตรวจเยี่ยม โดยจะมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ๑ วัน

ในการตรวจเยี่ยมสถานศึกษานั้นการประชุมรับฟังการรายงาน ซักถามให้ข้อเสนอแนะในห้องประชุม เน้นการสัมภาษณ์นักเรียน ครูสถานที่ สิ่งแวดล้อม ไม่เน้นการดูเอกสาร

ระยะเวลาการประเมินของแต่ละสถานศึกษา จะพิจารณาจากผลการประเมินในอดีตจากการประเมินรอบ ๒ และรอบ ๓ ที่ผ่านมา หากมีผลการประเมินในระดับดี ๒ รอบ จะพิจารณาจาก SAR แล้วสุ่มบางแห่ง ไปประเมิน ๑ วัน หากมีผลการประเมินในระดับดี ๑ รอบ ตรวจเยี่ยม ๑ วัน หากมีผลการประเมินในระดับดี ๒ รอบ ตรวจเยี่ยม ๒ วัน หากมีผลการประเมินในระดับดี ๑ รอบ หรือมีผลการประเมินในระดับพอใช้ ตรวจเยี่ยม ๓ วัน และหากไม่รับรองผลการประเมิน จะตรวจเยี่ยม ๓ วัน

เกณฑ์การพิจารณาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจะพิจารณาจากความพร้อมของปัจจัย ความถูกต้องเหมาะสมของกระบวนการ และการบรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เงื่อนไขการประเมินเริ่มต้นเมื่อสถานศึกษาส่ง SAR มายัง สมศ. สถานศึกษาใดพร้อมก็ใช้ระบบ ONLINE ได้เลย

การประเมินคาดว่าจะเริ่มต้นในเดือนกรกฎาคมหรือสิงหาคม ๒๕๖๐ โดย สมศ. จะทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองนำร่อง ระบบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ในช่วงเวลา ๓ - ๖ เดือน แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไข และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายจึงจะดำเนินการประเมินจริง

สถานศึกษาที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงทดลองนำร่อง จะเน้นสถานศึกษาที่ครบรอบประเมิน ๕ ปีแล้ว แยกตามขนาดตามสังกัดและตามพื้นที่ พร้อมทั้งพิจารณาจากผลการประเมินหรือใช้การอาสาสมัคร โดยทดลองแล้วจะขออนุมัติให้เป็นการ

ประเมินรอบสี่ได้เลย กรณีทุกอย่างราบรื่น เรียบร้อยหรือไม่มีปัญหา

จากประกาศของ สมศ. ในการศึกษาวิจัยเชิงทดลองนำร่องครั้งนี้ ได้คัดเลือกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๓ ที่จะดำเนินการประเมินเพื่อทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองนำร่อง ระบบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ จำนวน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทย์ และโรงเรียนนาโยนวิทยาคม

ท้ายที่สุดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. ที่จะมีโอกาสโคจรมาเจอกันด้วยมาตรฐานที่สอดคล้องกัน มุ่งไปในทิศทางเดียวกันในอนาคตอันใกล้นี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานและการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ผลการประเมินจะสามารถสะท้อนภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศได้อย่างแท้จริงต่อไป.

๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓